

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4610/2022
05.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Јасмине Стаменковић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужила АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Ивана Чудић, адвокат из ..., против туженог Клиничког центра "Војводина", Нови Сад, кога заступа Милена Ивошевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2952/22 од 10.08.2022. године, у седници одржаној 05.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2952/22 од 10.08.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2952/22 од 10.08.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2033/2020 од 18.04.2022. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужила којим су тражиле да се тужени обавезе да им исплати и то:

-тужили АА за период од 01.09.2017. године до 31.08.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 110.933,25 динара са законском затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и обрачунате камате од доспелости до 31.08.2021. године износ од 27.084,60 динара, као и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 79.372,20 динара са законском затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и на име обрачунате камате од доспелости до 31.08.2021. године износ од 18.440,96 динара,

-тужили ББ за период од 01.09.2017. године до 31.08.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 111.108,50 динара са законском затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и обрачунате камате од доспелости до 31.08.2021. године износ од 26.660,96 динара, као и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 79.372,20 динара са законском затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и на име обрачунате камате од доспелости до 31.08.2021. године износ од 18.440,96 динара,

-тужили ВВ за период од 01.04.2018. године до 30.09.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 75.182,25 динара са законском затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и обрачунате камате од доспелости до 31.08.2021. године износ од 14.693,25 динара, као и на име регреса за коришћење

годишњег одмора износ од 68.252,78 динара са законском затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и на име обрачунате камате од доспелости до 31.08.2021. године износ од 13.576,38 динара,

-тужиљи ГГ за период од 01.04.2018. године до 30.09.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 87.625,00 динара са законском затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и обрачунате камате од доспелости до 31.08.2021. године износ од 17.925,67 динара, као и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 68.252,78 динара са законском затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и на име обрачунате камате од доспелости до 31.08.2021. године износ од 13.576,38 динара,

и одбија се захтев тужиља за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да туженој на име накнаде трошкова целог парничног поступка исплате 339.400,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2033/2020 од 18.04.2022. године, усвојен је тужбени захтев и тужени обавезан да тужиљама АА и ББ за период од 01.09.2017. године до 31.08.2020. године, а тужиљама ВВ и ГГ за период од 01.04.2018. године до 30.09.2020. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и на име регреса за коришћење годишњег одмора износе главнице наведене у изреци пресуде, са затезном каматом од 01.09.2021. године до исплате и износе обрачунате законске затезне камате до 01.09.2021. године, као и да им накнади трошкове парничног поступка од 206.650,00 динара, са каматом од извршности до исплате. Тужиље су ослобођене плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2952/22 од 10.08.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјаво ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Правноснажном пресудом, одлучено је по тужби за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у здравственим установама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су у утуженом периоду биле у радном односу код туженог, на пословима ..., са коефицијентом за обрачун плате од 7,34. Тужени је тужилама обрачунавао и исплаћивао плату као производ коефицијента радног места и основице. Како је у свим месецима спорног периода висина основне плате тужилама била нижа од износа минималне зараде, сваког месеца је вршена допуна плате тужилама до износа минималне зараде, а у обрачунским листама за спорни период није исказана накнада за исхрану у току рада и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора, нити део коефицијента који се односи на ове накнаде. Вештачењем је утврђено да, на основу присуства на раду и најповољнијег критеријума у упоредним важећим колективним уговорима у Републици Србији, у којима је накнада за исхрану у току рада прописана у висини од 250,00 динара бруто на дневном нивоу и накнада за регрес у висини од 1/12 минималне зараде на месечном нивоу, а висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбене захтеве, закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужени тужилци исплаћивао минималну зараду следи да тужилци није исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па је тужени дужан да јој те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према критеријумима у упоредним важећим колективним уговорима у Републици Србији за јавна предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиле, а у недостатку параметара из општих аката, који су били на снази код туженог пре спорног периода.

По оцени Врховног касационог суда, становиште нижестепених судова није правилно.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему,

а став 2. истог члана прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужиле су запослене у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њихових плата, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.

1/2015 и 3/2018), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закон о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужила. Тај основ не постоји ни у општем акту. Сагласно наведеном, тужилама не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је стога чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији па му, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП припадају опредељени трошкови парничног поступка, и то: на име састава одговора на тужбу износ од 9.000,00 динара, заступање на два одржана рочишта по 26.250,00 динара, за састав жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи, као и на име таксе на жалбу и другостепену пресуду по 36.100,00 динара, таксе на ревизију 72.200,00 динара и таксе на ревизијску одлуку 97.500,00 динара, према важећој ТТ.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић